

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

18.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 4-го Марта. — 1847 — Wilno. WTOREK, 4-go Marca.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 26-го Февраля.

1846 года, Декабря въ 21-й день въ воздааніе отличнаго мужества и храбрости, оказанныхъ въ дѣлахъ противъ горцевъ въ 1845 году, Всемилостивѣйше пожалованы золотую саблю съ надписью: „за храбрость“, увольный нѣтъ отъ службы изъ состоящихъ по Кавалеріи Полковникъ Генераль-Маіоромъ, Графъ *Энгестрелъ*.

— Высочайшимъ Именнымъ Указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 9-й день Января 1847 года, Всемилостивѣйше пожалованы, Кавалерами Ордена Св. Великомученика и Побѣдоносца Георгія 4-й степени, состоящей для особыхъ порученій при Виленскомъ Военномъ Губернаторѣ, Гродненскѣмъ, Минскомъ и Ковенскомъ Генераль-Губернаторѣ, числящійся по Кавалеріи Графъ *Флоріанъ Ржевускій*, и Управляющій Виленскою Земскою случною конюшнею, *Флоріанъ Вржосекъ*.

Государственный Совѣтъ, въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ Гражданскихъ и Духовныхъ Дѣлъ и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ всеподданнѣйшій докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, по вопросу: слѣдуетъ ли дозволить частнымъ лицамъ печатать какъ въ вольныхъ, такъ и въ казенныхъ типографіяхъ, записки, содержащія въ себѣ изложеніе тяжбныхъ и уголовныхъ дѣлъ, и соглашаясь съ своей стороны съ соображеніями, въ докладѣ Сената изложенными, Мнѣніемъ, Высочайше утвержденнымъ, положилъ: Заключение Сената по настоящему вопросу утвердить, и въ слѣдствіе того, въ дополненіе къ Уставу о Ценсурѣ, постановить: Воспрепятствуютъ какъ одобреніе ценсурою къ печатанію, такъ равно и самое печатаніе или литографированіе въ казенныхъ или вольныхъ типографіяхъ и литографіяхъ, всякихъ записокъ частныхъ лицъ, по тяжбнымъ и уголовнымъ дѣламъ.

Въ слѣдствіе полученнаго здѣсь извѣстія о слухахъ, распространившихся на Лондонской и Парижской биржахъ, будто бы Россійское Правительство намѣрено запретить вывозъ за границу всякаго рода хлѣба, — Министерство Финансовъ считаетъ нужнымъ объявить ко всеобщему свѣдѣнію, что означенные слухи не имѣютъ никакого основанія, и что, напротивъ того, будетъ оказываемо всемирное содѣйствіе къ успѣшнѣйшему и безостановочному отпуску за границу хлѣба изъ портовъ нашихъ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 26-go Lutego.

Дня 21 го Grudnia r. z., в награду знакомиго мѣтства и валецносі, оказанныхъ в потыцкахъ преецивко Góralom в року 1845, Najlaskawiej udarowany został szablą złotą, z napisem: „za waleczność“, uwoliony teraz ze służby в stopniu Jenerał Majora z liczących się в Jeździe Pólkownikow, Hrabia *Engeström*.

— Przez Najwyższy Imienny Ukaz, dany do Kapituły Rossyjskich CESARSKICH I KRÓLEWSKICH Orderów, в dniu 9-m Stycznia 1847 roku, Najlaskawiej mianowani dnia 1-go Stycznia, Kawalerami Orderu Wielkiego Męczennika i Zwycięzcy Sw. Jerzego 4-jej klasy: zostający do szczególnychъ poleceń przy Wileńskimъ Wojennymъ, Grodzieńskimъ, Mińskimъ i Kowieńskimъ Jenerał-Gubernatorze, liczący się в Jeździe Hrabia *Floryan Rzewu ki*, i Zarządzający Wileńską Ziemią Stadnicą, *Floryan Wrzosek*.

Rada Państwa, в поłączonychъ Departamentachъ Praw tudzieżъ Sprawъ Cywilnychъ i Duchownychъ i на Ogólnémъ Zebraniu, rozpatrzywszy najpoddanniejsze przedstawienie pierwszychъ trzechъ Departamentówъ Rzządzającego Senatu, з powodu pytania: czy należy dozwalać prywatnymъ osobomъ drukować takъ в wolnychъ, jako też i в skarbowychъ drukarniachъ, pamiętniki obejmujące wykładъ sprawъ processowychъ i kryminalnychъ, i przychylającъ się ze swęj strony do uwagъ в przedstawieniu wyrażonychъ, uchwałą, Najwyżej utwierdzoną, postanowiła: Zdanie Senatu в obecnej okoliczności utwierdzić, i в skutekъ tego, uzupełniającъ ustawę о Cenzurze, postanović: Zabrania się takъ udzielanie pozwolenia cenzury, jako też i samo drukowanie lub litografowanie в skarbowychъ lub wolnychъ drukarniachъ i litografiachъ wszelkichъ prywatnychъ pamiętnikówъ, dotyczącychъ sprawъ processowychъ i kryminalnychъ.

В skutekъ otrzymanejъ wiadomości о pogłoskach, które się rozszerzyły на giełdzie Londyńskieј i Paryżkieј, jakoby Rządъ Rossyjski miałъ zamiarъ zakazaćъ wywozu за granicę wszelkiego rodzajuъ zboża, — Ministerstwo Skarbuъ pozetytuje за rzeczъ potrzebnąъ podać do powszechnejъ wiadomości, że pomienione pogłoski są zupełnie bezzasadne, i że przeciwnie, Rządъ wszelkimi środkami będzie dopomagałъ do śpiesznego i ciągłego wysyłania за granicęъ zboża з нашихъ portówъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ , 22 Февраля.

Палата перовъ утвердила вчера единогласно кредитъ въ 2 мил. фр., для пособія больницамъ. Палата депутатовъ разсматривала, въ отдѣленіяхъ, представленныя оной проекты, приняла предложеніе Демеме касательно пониженія пошлины съ соли и отринула проектъ Г. Фульда объ уничтоженіи 11,584,983 франковъ рентовъ. Нетолько министръ финансовъ, но также Гг. Тьеръ, Гуэнь и Гарнье Паже сильно возставали противъ этого проекта.

— Великій хранитель печати назначилъ комиссію, которой поручено представить проектъ измѣненій въ дѣлопроизводство уголовныхъ судовъ. Комиссія эта составлена изъ совѣтниковъ парижскихъ кассационнаго и королевскаго судовъ, и будетъ заниматься подъ руководствомъ самаго министра.

— Въ *Gazette de France* пишутъ, что рѣшеніе, принятое въ совѣтѣ министровъ, не присутствовать на вечерѣ у англійскаго посла, было очень непріятно маршалу Сульту и министру внутреннихъ дѣлъ. Маршалъ написалъ чрезвычайно учтливое и дружественное извинительное письмо къ маркизу Норменби, а Г. Дюшатель извинился письменно предъ маркизою. Въ *Courrier Français* смѣются надъ тѣмъ, что „этотъ важный государственннй вопросъ“ былъ рѣшенъ въ совѣтѣ министровъ, и восклицаютъ: „Вотъ мы воротились къ доброму старому времени! Судьба міра будетъ зависѣть отъ пролитаго стакана воды, отъ изломаннаго опахала, отъ двусмысленной улыбки какой нибудь кокетки, отъ болѣе или менѣе труднаго ищеваренія нашихъ великихъ государственныхъ мужей!“ Въ *Presse* рассказываютъ, что дочери Г. Гизо уже были приглашены Маркизою Норменби на балъ, между тѣмъ какъ Г. Гизо лично доставилъ приглашеніе только спустя два днѣ. Сначала, узнавъ о дружественномъ приѣмѣ, оказанномъ графу Сентъ-Олеру въ Лондонѣ, онъ хотѣлъ ѣхать на балъ; но когда услышалъ, что Леди Норменби громко говорить, что Г. Гизо былъ приглашенъ по недоразумѣнію или по ошибкѣ камердинера или какого-то другаго домашняго прислужника, когда въ *Galignani's Messenger* напечатали подобныя же намѣтки, Г. Гизо рѣшился, разумеется, не быть на балѣ, на который онъ былъ приглашенъ по ошибкѣ, и все его товарищи также почти долгомъ не ѣхать на вечеръ къ англійскому Послу. Дипломатическій корпусъ раздѣлился въ этотъ вечеръ; одни явились на балъ у лорда Норменби, въ томъ числѣ Австрійскій, Пруссскій и Россійскій посланники, другіе на вечерѣ у Г. Гизо. Между гостями въ послѣднемъ собраніи замѣтили всѣхъ министровъ, а изъ иностранцевъ лорда и Леди Голландъ. Англійскаго посланника въ Рио-Жанейро, лорда Гоудена, губернатора Голландскихъ владѣній въ Индіи, Барона фонъ Капеллена, португальскаго графа Виллареала, также герцога Пакіе съ весьма многими Перами, Гг. Сюзе, Дюпена и почти всѣхъ членовъ государственнаго совѣта и института. Странно, что на балѣ у лорда Норменби были въ этотъ разъ только четверто или пятеро французскихъ легитимистовъ, между тѣмъ какъ обыкновенно они посѣщаютъ его собранія въ весьма большомъ числѣ.

— Въ журналѣ *Presse* упрекаютъ лорда Норменби въ томъ, что онъ сообщалъ оппозиціоннымъ журналамъ извѣстія прежде, нежели доносилъ о нихъ официально. Въ англійскомъ журналѣ *Globe* опровергаютъ эти толки, называя ихъ клеветою, но *Presse* продолжаетъ утверждать это и укоряетъ въ несправедливости означенный журналъ.

— Министръ юстиціи Г. Мартенъ дю Норъ выѣхалъ вчера изъ Парижа въ замокъ Лермоа.

— Папскій нунцій въ Парижѣ, монсиньоръ Фортари, препроводилъ Г. Гизо ноту, въ коей сообщаетъ объ отъѣздѣ Дона Мигуэля изъ Рима, а равно объясняетъ дѣйствія своего правительства въ этомъ отношеніи.

— Турецкое правительство переслало при посредствѣ Г. Буркене половину суммы, слѣдующей французской компаніи, въ видѣ вознагражденія, за отмену привилегіи на добываніе сѣры въ Тунисѣ. Полная сумма составляетъ 178,712 фр.

— Контръ-адмиралъ Монтаньё де Ларокъ донесъ морскому министру, что 10 Января пароходный фрегатъ Караибъ, на которомъ онъ находился, претерпѣлъ крушеніе близъ французской колоніи св. Лудовика, въ

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

F R A N C Y J A.

Paryż, 22 люго.

Изба Паровъ уchwaliła wczora, [jednomyslnie kredyt, wynoszący dwa miliony fr., na zasilek szpitali. Izba Deputowanych rozbięrała w swoich biurach przelożone jęj projekta, przyjęła wniosek P. Demesmay w przedmiocie zniżenia podatku od soli, a odrzuciła projekt P. Fould, aby renty w summie 11 584,983 fr. unieważnione zostały. Nietylko Minister skarbu, ale także PP. Thiers, Guoin i Garnier-Pagés silnie przeciw temu wnioskowi wystąpili.

— Wielki Pieczętarz mianował kommissyą, mającą się zająć zaproponowaniem zmian w postępowaniu sądów karnych. Kommissya ta składa się z radców Sądu kassacyjnego i królewskiego sądu w Paryżu, i prace swoje pod przewodnictwem samego Ministra odbywać będzie.

— W *Gazette de France* piszą, że postanowienie uchwalone na Radzie Ministrów, aby się nie znajdować na balu u Posta angielskiego, było nader nie do smaku Marszałkowi Soult i Ministrowi spraw wewnętrznych. Pierwszy napisał nadzwyczaj grzeczny i przyjacielski list do Margr. Normanby, a P. Duchatel, także na piśmie, usprawiedliwiał się przed Margrabiną. *Kuryer Francuzki* żartuje z tego, iż „ten ważny polityczny przedmiot“ roztrząsany był na radzie Ministrów. i woła: „Otoż i wrócićliśmy znowu do dawnych dobrych czasów! Los świata zależy znowu będzie od rozlanej szklanki wody, od złamanego wachlarza, od dwuznacznego uśmiechu jednej kokietki, od mniej lub więcej utrudnionego trawienia naszych wielkich politycznych mężów!“ — Dziennik *Presse* opowiada, iż córki P. Guizota zaproszone były na bal przez Margrabinę Normanby dwoma dniami pierwęj, niż on sam osobiście zaproszony został. Z początku, wiedząc już o uprzejmym przyjęciu Hr. Saint Aulaire w Londynie, chciał uczynić zadość temu wezwaniu; ale dowiedziawszy się później, że Margrabina Normanby o powiada głośno, że zaproszenie P. Guizota na stąpiło tylko przez niewyrozumienie lubo myłkę kamerdynera, czy też innego domownika, i gdy *Galignani's Messenger* podobnie wieści powtórzył, P. Guizot bardzo naturalnie postanowił nie być na balu, na który był zaproszony tylko przez omyłkę, i wszyscy jego koledzy uznali za powinność pójść za jego przykładem. Ciało Dyplomatyczne rozdzieliło się tego wieczora na dwieje: jedni znajdowali się na balu u Lorda Normanby, a w rzędzie tych Posłowie: Austriacki, Prusski i Rossyjski, drudzy na wieczorze u P. Guizota. Między gośćmi na tém ostatniem zebraniu, widziano wszystkich Ministrów, z cudzoziemców zaś, Lorda i Lady Holland, angielskiego Posta w Rio-Janeiro, Lorda Howden, Gubernatora Hollenderskich posiadłości w Indyach, Barona Capellen, portugalskiego Hr. Villaréal, oraz Xięcia Pasquier z wielu bardzo Parami, PP. Sauzet, Dupin i prawie wszystkich członków Rady Stanu i Instytutu. Rzecz dziwna, że na balu u Lorda Normanby było tylko tą razą czterech czy pięciu francuzkich legitymistów, którzy za zwyczaj bardzo licznie nawiedzają jego salony.“

— Dziennik *Presse* zarzucał Lordowi Normanby, że tenże udzielał oppozycyjnym pismom francuzkim wiadomości wprzód, nim te były urzędownie ogłoszone. Angielski dziennik *Globe* zbija ten zarzut, nazywając go potwarzą; ale *Presse* ciągle przy nim obstaje i uskarża się nawzajem na przewrotność rzeczzonego pisma.

— Minister sprawiedliwości, P. Martin du Nord, wyjechał wczoraj z Paryża do zamku Lermoy.

— Nunyusz stolicy Apostolskiej w Paryżu, Mons. Fornari, przesłał P. Guizot notę, w której wyjaśnia oddalenie się Don Miguela z Rzymu, a oraz postępowanie w tej sprawie rządu swego.

— Rząd turecki przesłał przez P. Bourqueney połowę summy, przyznanęj spółce francuzkiej, jako wynagrodzenie za cofnięty przywilej kopania siarki w Tunecie. Summa pomieniona wynosi 178,712 fr.

— Kontr-Admirał Montagnières de la Roque doniósł Ministrowi morskiemu, że w dniu 10 stycznia, fregata parowa *Caraipe*, na której się znajdował, rozbiła się w bliskości posiadłości francuzkiej St. Louis w Senegalu; 20

Сенегаль. 20 матросовъ погибло, а самъ контръ-адмиралъ, съ половиною экипажа, достигъ берега. Находившіеся на фрегате предметы спасены содѣйствіемъ гарнизона форта св. Лудовика и жителями этой колоніи.

— Бригадиръ Поло, шуринъ генерала Кабреры, состоявшій подъ арестомъ въ Авиньонѣ, успѣлъ бѣжать и пробраться на Пиринейскую границу.

— Первый томъ *Исторіи французской революціи*, Луд. Блака, разобрали здѣсь, въ продолженіе 48 часовъ, въ количествѣ 10,000 книгъ.

— На дняхъ кончена телеграфическая линия, соединяющая Байонну съ Беговю. Должность между Беговю и Труномъ, будетъ исправлять чиновникъ, состоящій на содержаніи двухъ правительствъ, испанскаго и французскаго. Отнынѣ корреспонденція, между Мадридомъ и Парижемъ, будетъ требовать времени не болѣе двухъ часовъ.

— Общество истребленія мышей и крысъ, учрежденное не давно въ Парижѣ на акціяхъ, имѣетъ уже 500,000 франковъ капитала. Дѣйствіе сего общества будетъ распространяться на всю Францію, преимущественно же на Парижъ, гдѣ нѣкоторые предмѣстия, по причинѣ этихъ животныхъ, дѣйствительно не могутъ быть обитаемы.

— Одинъ преступникъ, приговоренный судомъ присяжныхъ, за два смертоубійства, къ смертной казни, обратился съ просьбою, чтобы до исполненія надъ нимъ приговора, усыпили его сѣрнымъ эфиромъ. Какъ бы то ни было, это обстоятельство обратило вниманіе законодѣльцевъ.

23 Февраля.

На вчерашнемъ засѣданіи нижней палаты, по представленіи многочисленныхъ прошеній по разнымъ предметамъ, а также проекта морскаго министра о назначеніи 1,037,000 франковъ, на постройку шести пароходовъ, для буксированія приходящихъ съ хлѣбомъ судовъ, приступили къ разсмотрѣнію проекта объ усиленіи жандармскихъ командъ и внутреннихъ гарнизоновъ; этотъ проектъ поддерживалъ министръ внутреннихъ дѣлъ, послѣ него взошелъ на кафедру военный министръ, а потомъ министръ финансовъ, для объясненія проекта закона объ усиленіи сухопутныхъ войскъ, для внутренней службы. За 20 предъ еимъ лѣтъ, было во Франціи 221 мѣсто, гдѣ нуженъ былъ гарнизонъ, а теперь такихъ мѣстъ считается 331. Изъ пѣхотныхъ полковъ наряжается ежедневно часовыхъ на 3,533 поста, и потому во многихъ гарнизонахъ люди не имѣютъ даже трехъ ночей отдыха въ недѣлю. Послѣ рѣчей министровъ, и по прочтеніи доклада комисіи, палата утвердила этотъ законъ 205 голосами противъ 29. При концѣ засѣданія, министръ торговли представилъ, съ нѣкоторыми измѣненіями, проектъ о работахъ дѣтей на фабрикахъ. Законъ этотъ воспрещаетъ принимать на фабрики дѣтей моложе 10 лѣтъ; они будутъ работать 12 часовъ въ день, считая и отдыхъ. До 12 лѣтъ должны они продолжать учиться, и только послѣ 16 лѣтъ могутъ болѣе заниматься работами. Сегодня палата разсматривала въ отдѣленіяхъ представленныя въ оную проекты, послѣ чего на публичномъ засѣданіи министръ финансовъ внесъ проектъ о разрѣшеніи государственнаго казначейства выдавать компаніямъ желѣзныхъ дорогъ, представленныя ими залогомъ, по мѣрѣ успѣха работъ.

— Въ палатѣ перовъ утвержденъ вчера единодушно проектъ постановленія о дозволеніи французскимъ и иностраннымъ судамъ перевозить хлѣбъ изъ однихъ портовъ въ другіе, на Средиземномъ морѣ и Океанѣ.

— Въ журналѣ *Patrie* опять говорятъ о будущемъ измѣненіи министерства. По словамъ того же журнала, маршалъ Сульть, Г. Дюпатель, Гизо и Дюмонъ останутся на своихъ мѣстахъ; въ должность министра юстиціи и духовныхъ дѣлъ, на мѣсто Г. Мартена, поступитъ Г. Геберъ; военнымъ министромъ, на мѣсто генерала Молене-де-Сенъ-Ювъ, будетъ назначенъ генералъ Шрамъ; министромъ финансовъ, вмѣсто Г. Лакавъ-Лаплана, будетъ Г. Пасси, а министромъ торговли и земледѣлія, вмѣсто Г. Кюненъ Грідена, Г. Мюре-де-Боръ. Сверхъ того, адмиралъ Мако выйдетъ въ отставку, и на мѣсто его будетъ назначенъ управляющимъ министерствомъ морскимъ и колоній, нынѣшній министръ просвѣщенія Г. Сальванди, въ должность котораго вступитъ Г. Ладьеръ.

— Англійскій посланникъ и Россійскій повѣренный въ дѣлахъ, въ минувшую Пятницу, представлялись Королю.

майткѣвъ утратило życie, а sam Kontr-Admirał z połową osady okrętowej zaledwo dostał się do brzegu. Przedmioty znajdujące się na fregacie uratowane zostały przez czynną załogę St. Louis i mieszkańców tej posiadłości.

— Brigadyerowi Polo, szwagrowi Jenerała Cabrera, który uwięziony był w Avignonie, udało się zbiec i dostać się za granicę Pirenejską.

— Pierwszego tomu *Historji rewolucji francuzkiej* przez Ludw. Blanc, rozehwyciono tu w 48 godzinach cały nakład, z 10,000 ex. złożony.

— Ukończona została linia telegraficzna łącząca Bajonnę z Behobią. Służba między Behobią i Irunem odbywana będzie przez urzędnika, płatnego przez dwa rządy, hiszpański i francuzki. Na przyszłość korespondencya między Paryżem i Madrytem potrzebować tylko będzie parę godzin.

— Stowarzyszenie ku wytępieniu myszy i szczurów związało się niedawno na akcyę w Paryżu i ma już 500,000 franków funduszu. Działalność tego stowarzyszenia będzie się rozciągała na całą Francją, przedewszystkiem zaś na Paryż, gdzie w istocie niektóre przedmieścia dla tej plagi, zupełnie prawie są niezamieszkaue.

— Jeden zbrodniarz skazany przez Sąd przysięgłych za dwa morderstwa na karę śmierci, odwołał się do łaski z prośbą, aby przed wykonaniem kary śmierci, został pierwój uspiiony eterem siarczanym. Jak bądź, zwróciło to uwagę prawników.

Dnia 23 lutego.

Izba Deputowanych, na wczorajszymъ posiedzeniu, po złożeniu licznychъ petycyi w różnychъ przedmiotach, oraz wniosku Ministra marynarki o udzielenie kredytu 1,037,000 fr. na budowę sześciu parostatków, do holowania okrętów, ze zbożemъ przybywających, przystąpiła z porządku dziennego do rozbioru projektu o pomnożeniu żandarmerji i wojsk liniowychъ wewnątrz kraju. Projekt ten popierał Minister spraw wewnętrznych, po nim zaś wszedł na mównicę Minister wojny, a następnie Minister skarbu, w celu wyjaśnienia potrzeby pomnożenia siły zbrojnej wewnątrz kraju. Przed dwudziestu laty miała Francya 221 miejsc, gdzie potrzebna była załoga wojskowa, dziś liczy ich 331. Piechota dostarczać musi dziennie 3,533 sztyldwachów, zatem w wielu załogach żołnierze nawet nie mają trzech nocей w tygodniu do odpoczynku. Po głosach Ministrów i odczytaniu sprawozdania komisji, Izba uchwaliła to prawo 205 głosami przeciw 29. Przy końcu obrad Minister handlu złożył zmodyfikowany projekt do prawa, o pracowaniu dzieci w fabrykach. Według tego projektu, dzieci nie mogą być przyjmowane do pomienionych zakładów przed 10-mi rokiem; mają pracować 12 cie godzin dziennie, licząc w to i odpoczynek. Do lat 12 tu musza pobierać początkowe nauki, a dopiero po skończonych 16 tu latach dłuższymi pracami zajmować się mogą. Dzisiaj, zajmowała się Izba w swoich biurach rozbioremъ złożonychъ jej projektów do praw, poczemъ na publicznymъ posiedzeniu, Minister skarbu wniósł projekt do prawa o upoważnieniu kassy państwa do wydawania spółkomъ drógъ żelaznychъ złożonychъ kaucyi, w miarę okazywania postępu robót.

— Izba Parów przyjęła wczoraj jednogłośnie prawo, dozwalające okrętomъ krajowymъ i zagranicznym, przewozu zboża z jednychъ portów do drugichъ, na morzu Śródziemnem i Oceanie.

— Dziennik *Patrie* mówi znowu o mającej nastąpić zmianie ministeryalnej. Według tejże gazety, Marszałek Sout, PP. Duchatel, Guizot i Dumon, pozostaną na swychъ miejscachъ; będą zaś zastąpionymi: w ministerstwie sprawiedliwości i wyznań, P. Martin przez P. Hebert; w ministerstwie wojny, Jenerał Molia de St. Yon przez Jenerała Schramm; w ministerstwie skarbu, P. Lacave-Laplagne przez P. Passy, a w wydziale handlu i rolnictwa P. Cunio Gridain przez P. Muret de Bort. Oprócz tego, Admiral Mackau ma wziąć dymissyą, a w miejscu jego zarządъ marynarki i osad obejmie dotychczasowy Minister oświecenia P. Salvandy, którego następcą z kolei zostanie P. Liadieres.

— Poseł Angielski i sprawujący interessa Rossyjski mieli onegdaj posłuchanie u Króla.

— Весть полицейскимъ начальствамъ на берегу моря дано знать о бѣгствѣ Донъ Мигуеля изъ Италіи, и предписано, дабы въ случаѣ появленія былъ онъ задержанъ.

— Въ письмахъ полученныхъ изъ Алжира уведомляютъ, что посольство отправленное къ мароккскому Султану не имѣло никакого успѣха; онъ не далъ требуемыхъ увѣреній, ни на счетъ Абд-эль-Кадера, ни относительно заключенія торговаго трактата. Не возможно было также приобрести разрѣшенія на отпускъ нѣкотораго количества хлѣба и скота и общанія о сформированіи регулярныхъ войскъ.

24 Февраля.

Король и Королева Бельгійскіе прибыли вчера въ сію столицу, гдѣ, какъ слышно, пробудуть двѣ недѣли.

— Пароходный корабль *Volcan*, на которомъ прибылъ въ Тулонъ инфантъ Донъ Генрихъ, долженъ былъ такъ поспѣшно выйти изъ гавани, что не успѣлъ даже взять свидѣтельство о состояніи здоровья и потому вынужденъ былъ цѣлыя сутки ожидать позволенія высадить на берегъ пассажировъ. Мѣстному начальству предписано принимать Дона Генриха съ должными сану его почестями. 19 числа инфантъ предлагалъ отправиться въ дальнѣйшій путь.

— По официальнымъ свѣдѣніямъ, выдѣлка сахара во Франціи, увеличилась въ послѣдніе пять мѣсяцевъ, 30-ю процентами, хотя число сахарныхъ заводовъ уменьшилось 9-ю. Прежде было 306 заводовъ, а теперь только 297.

— Въ *Courrier Fraçais* пишутъ, что маршалъ Бюжо получилъ предписаніе прибыть на засѣданія палаты, чтобы лично защищать проектъ свой о военномъ поселеніи въ Алжиріи, потому что министры не хотѣли брать на себя никакой отвѣтственности по сему предмету. Но такъ какъ маршалъ предупредоменъ уже своими друзьями, что проектъ его не можетъ быть принятъ, то вѣроятно найдеть какой нибудь предлогъ, чтобы остаться въ Алжиріи. Онъ проводилъ министрамъ сильныя возраженія противъ проекта поселенія генерала Ламорисьера, прося чтобы возраженія эти сообщены были депутатамъ, но министры не сдѣлали этого, изъ опасенія, чтобы генералъ, который какъ подчиненный, не можетъ возражать маршалу, не захотѣлъ оправдываться въ палатѣ, и не произвелъ преній по сему щекотливому предмету.

— Президентъ палаты депутатовъ, Г. Созе, выѣхалъ вчера въ Лионъ.

— Въ Шербургѣ спущенъ на воду, 15-го с. м., пароходный фрегатъ *Sané*, въ 540 силъ.

— Вчера открытъ вновь основанный „Историческій Театръ.“ Представляли пьесу Г. Александра Дюма, подъ заглавіемъ *La Reine Margot*. Спектакль продолжался съ 7 часовъ вечера до 3-хъ утра.

— За нѣсколько предъ симъ лѣтъ весьма много говорили о важномъ изобрѣтеніи Г. Виза, который предлагалъ овладѣть крѣпостію Санъ-Жанъ-д'Улоа, потерявъ ни одного человека, посредствомъ огромнаго шара. Военственный аэронавтъ возобновляетъ нынѣ свое предложеніе, но теперь обязывается взять не одинъ только Санъ-Жанъ-д'Улоа, но говорить о разрушеніи города Мексика. Шаръ его будетъ имѣть 100 футовъ въ поперечникѣ, съ возможностью поднимать 32,715 фунтовъ тяжести. За исключеніемъ тяжести самой машины, остается мѣсто для 20,000 фунтовъ, т. е. для бомбъ, ядеръ и т. п.

А Н Г Л І Я

Лондонъ, 19 Февраля.

Ни одна изъ правительственныхъ мѣръ въ Англіи, не встрѣтила, въ разныя времена, столь сильнаго сопротивленія, какъ мѣра относительно важнаго вопроса о образованіи нисшаго класса народа. Участіе правительства по приведенію въ исполненіе сего великаго и важнаго долга, въ Англіи составляетъ еще новость, и хотя оно неоднократно уже обнаруживалось по предметамъ высшихъ и нисшихъ отраслей народнаго просвѣщенія, однако всегда разныя партіи, по разнымъ причинамъ, смотрѣли на оное съ особенною завистію. Когда въ 1839 году виги уполномочили комитетъ тайнаго совѣта на производство ежегодно 30,000 ф. ст. для основанія приходскихъ училищъ и надзора за возникающими такимъ образомъ учебными заведеніями, нижній парламентъ постановилъ немед-

— Policia centralna zawiadomiła policjā nadhrzezną o ucieczce Don Miguela z Włoch, oraz rozkazała zatrzymać go w razie wyładowania.

— Według listów pisanych z Algieru, poselstwo do Cesarza Marokkańskiego nie przyniosło żadnego skutku. Cesarz nie dał upragnionych zapewnień, ani we względzie Abd el Kadera, ani też w przedmiocie zawarcia traktatu handlowego. Również nie można było uzyskać przyrzeczenia, iż dozwoli wywozu pewnej ilości zboża i wyprawdzania bydła, oraz że uorganizuje wojsko regularne.

Dnia 24 lutego.

Król i Królowa Belgijscy zjechali znowu onegdaj do tutejszej stolicy, gdzie, jak słyhać, mają dwa tygodnie zabawić.

— Okręt parowy *Volcan*, który przywiózł do Tulonu Infanta Don Henryka, musiał tak prędko odpywać, że nawet nie miał czasu zabrać świadectw zdrowia, dla tego też czekał 24 godzin na pozwolenie wysadzenia na ląd podróżnych. Władze miejscowe otrzymały telegrafem rozkaz przyjmować Don Henryka z honorami należącemi się jego stopniowi. Infant miał d. 19-go puścić się w dalszą podróż dla zwiedzania portów francuzkich.

— Według urzędowych doniesień fabrykacya cukru we Francyi, w ciągu ostatnich pięciu miesięcy, podniosła się o 30 procentów, lubo liczba cukrowni zmniejszyła się o 9, gdyż teraz zamiast 306 jest tylko 297.

— Kurjer francuzki donosi, że Marszałek Bugeaud otrzymał rozkaz przybyć na obrady Izby, aby osobiście bronił swego projektu wojskowych osad w Algieryi, gdyż Ministrowie nie chcą brać na siebie żadnej pod tym względem odpowiedzialności. Że zaś Marszałek już przez przyjaciół wiadomiony został, iż jego projekt przyjęty nie będzie, wynajdzie zatem pewnie jaki pozór do pozostania w Algieryi. Przesłał wprawdzie Ministrom ostrą krytykę planu kolonizacyi Jenerała Lamoricière, z prośbą aby ją Deputowanym rozdali, ale Ministrowie nie uczynili tego z obawy, aby Jenerał który jako podwładny nie może Marszałkowi odpisywać, nie chciał się usprawiedliwiać w Izbie i nie wywołał rozpraw nad tym drażliwym przedmiotem.

— Prezes Izby Deputowanych, P. Sauzet, wyjechał wczoraj do Lyonu.

— W Szeburgu spuszczone 15 go b. m. z warsztatu fregatę parową *Sané*, o sile 540 koni.

— Wczoraj otworzone nowy „Teatr Historyczny“ sztuką P. Alexandra Dumas, pod tyt. *La Reine Margot*. Przedstawienie trwało od 7-jej wieczorem do 3-jej rano.

— Przed laty mówiono wiele o ważnym wynalazku P. Wise, który proponował zdobycie warowni St. Jean d'Ulloa bez straty jednego człowieka, za pomocą ogromnego balonu. Wojowniczy aeronaut wznawia teraz swą propozycją, i tą razą obowiązuje się do zdobycia nie tylko samego St. Juan d'Ulloa, ale mówi o zburzeniu miasta Meksyko. Balon jego mieć będzie 100 stóp średnicy i będzie mógł unosić 32,715 funtów. Potrąciwszy ciężar maszyny, pozostaje mu tylko 20,000 funtów na bomby, pociski ogniiste i t. p.

А Н Г Л І Я

Лондонъ, 19 лутега.

Żaden ze środków rządowych w Anglii nie doznał w różnych czasach gwałtowniejszego oporu, jak wszelki środek, przy którym szło o ważne kwestye elementarnego wychowania ludu. Mięszanie się rządu do wykonania tego wielkiego i tak wiele znaczącego obowiązku jest w Anglii jeszcze nowością, a lubo takowe objawilo się już nieraz w najwyższych i najniższych gałęziach wychowania publicznego, zawsze jednakże najrozmaitsze stronnictwa, z rozmaitych powodów, uważały je za nadzwyczajną zaszkość. Gdy w roku 1839 Wigowie upoważnili Komitet rady tajnej do udziałania corocznie 30,000 f. szt. na zakładanie szkółek i dozowanie powstałych tym sposobem zakładów, Izba Wyższa postanowiła natychmiast *in corpore*, z Arcybiskupem Kanterburyjskim na czele, podać do tronu uroczystą protestacją przeciw temu środkowi. Gdy znowu w roku 1842

ленно въ полномъ комплектѣ, подъ предводительствомъ Кантербурійскаго архіепископа, поднести престолу торжественную протестацію противъ сей мѣры. Когда снова въ 1842 году, правительство, состоявшее тогда изъ торисовъ, основываясь на тѣхъ же правилахъ своихъ предѣстниковъ, предложило билль относительно учрежденія первоначальныхъ училищъ въ фабричныхъ округахъ, согласно болѣе обширной и стройной системѣ, тогда всѣ безъ изъятія инновѣрцы возстали противъ сего билля, и 17,000 прошеній, представленныхъ по сему предмету въ нижнемъ парламентѣ, заставили министровъ оставить свое предположеніе. Главная причина сего ожесточеннаго сопротивленія противъ участія правительства въ управленіи народнымъ воспитаніемъ, заключается въ отвращеніи къ подчиненію себя правительственному контролю, при завѣдываніи училищами, которое съ давнихъ временъ принадлежало во всей силѣ частнымъ лицамъ. Отъ происшедшей отъ этого борьбы между частными лицами и агентами правительства явились хорошіе послѣдствія: во всемъ королевствѣ значительно усилились средства народнаго образованія, улучшилось общее положеніе существующихъ училищъ и образовался многочисленный хорошо воспитанный классъ людей, кои принадлежатъ къ высшимъ классамъ общества, призваны были для занятія почетныхъ должностей сельскихъ учителей. Со времени учрежденія комитета тайнаго совѣта въ 1839 году, для соображенія вопроса о народномъ просвѣщеніи юношества, парламентъ назначилъ для сельскихъ училищъ 170,000 ф. ст. А такъ какъ эта сумма всегда была употребляема вмѣстѣ съ частными, и составляла значительное количество, то для открытія, въ продолженіе сего времени, новыхъ сельскихъ училищъ и постройки учительскихъ помѣщеній, употреблено дѣйствительно 600,000 ф. ст. Но къ сему слѣдуетъ еще присовокупить, что въ продолженіе предшествовавшихъ шести лѣтъ, съ 1833 по 1839 годъ, для сей же цѣли употреблено 400,000 ф. ст.; слѣдовательно въ продолженіе послѣднихъ 12-ти лѣтъ, — лишькомъ мил. ф. ст. на улучшение состоянія училищъ и учителей. — Нынѣ маркизъ Ландсдоунъ положилъ на столъ верхней палаты отчетъ сказаннаго комитета, объясняя при семъ предположенія правительства по сему предмету. Между прочимъ онъ сказалъ, что такъ какъ введеніе общей системы въ Англіи неудобоисполнимо, по поводу разногласныхъ по сему предмету народныхъ и релігіозныхъ мнѣній, то правительство и комитетъ тайнаго совѣта должны были ограничиться только попенченіемъ, чтобы назначенныя съ этою цѣлію парламентомъ суммы, были употреблены сообразно дѣйствительной потребности и съ наилучшею пользою. Для достиженія исполненья сей цѣли; министръ предлагаетъ: 1) усилить число инспекторовъ отъ правительства, долженствующихъ наблюдать за надлежащимъ содержаніемъ разныхъ учебныхъ заведеній; 2) назначить для учителей и учительницъ единовременныя награды и опредѣлить выдачу пожизненнаго пенсіона за 15-лѣтнюю службу; 3) содѣйствовать введенію ремесленныхъ училищъ, и наконецъ 4) улучшить состояніе училищъ для бѣдныхъ. — Лордъ Врумъ, а также Лондонскій епископъ и Кантербурійскій архіепископъ, одобрили эти предположенія министра, признавая ихъ удобоисполнимыми.

— Вчера разнесся было слухъ о смерти О'Коннелла, но потомъ узнали, что онъ живъ, но весьма болѣнъ.

— Вчера скончался герцогъ Нортумберлендскій; на 72 году отъ роду; наследникомъ онъ оставилъ своего брата, лорда Прудгона.

— Въ *Morning-Chronicle* сообщаютъ изъ Дублина: Ужасные морозы довершаютъ злополучіе народа, который въ большомъ количествѣ дѣлается жертвою голода и болѣзней. Донесенія, получаемыя изъ западныхъ и даже южныхъ графствъ, ужасны. Въ *Longford Journal* сообщаютъ: Не смотря на усилія помочь нашимъ бѣднымъ, мы съ прискорбіемъ убѣдились, что въ Декабрѣ умерли здѣсь отъ голода 71 человекъ, въ Январѣ — 116, а на первой недѣлѣ Февраля — 47 чел.; всего по 8-е Февраля умерло 231 чел.

20 Февраля.

Съ нѣкотораго времени происходитъ частыя совѣщанія въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ; вчера всѣ министры находились на совѣщаніи у лорда Пальмерстона.

— Большинство голосовъ, оказавшееся въ пользу министерства, при балотированіи по проекту лорда

рząd Toryowski, przyjmując też same zasady swych poprzedników, przełożył bilль względem założenia szkół elementarnych w powiatach fabrycznych, według obszernego i jednostajnego systemu, wszyscy bez wyjątku różnowiercy powstali przeciw temu billowi i 17,000 petycji, w Izbie Niższej złożone, zmusiły Ministrów do zmieniienia swojego planu. Główną przyczyną tej zawziętości i tego oporu przeciw mieszaniu się rządu do administracji wychowania publicznego, jest wstręt do poddania się kontroli rządowej w zawiadywaniu szkołami, które od najdawniejszych czasów, w całej obszerności należało zawsze do prywatnych. Dla tego jedynym wykonalnym środkiem było porozumienie się rządu z tymi prywatnymi, a pomyslnym tego skutkiem jest znaczne pomnożenie środków elementarnego wychowania w całym królestwie, znaczne polepszenie ogólnego stanu istniejących szkół i utworzenie się licznej umiętnej klasy ludzi, którzy należąc do wyższych klas społeczeństwa, przywabieni zostali do zaszczytnych obowiązków nauczycieli wiejskich. Od czasu utworzenia się Komitetu rady tajnoej w roku 1839, dla roztrząśnienia kwestyi o publicznym wychowaniu młodzieży, Parlament udzielił na szkółki dla ludu 170,000 f. szt. Gdy jednak ten fundusz zawsze użyty był w związku z daleko większemi sumami prywatnych, rzeczywiście przeto 600,000 f. szt. wydane zostały w tym czasie na wystawienie szkół i mieszkań dla nauczycieli. Że zaś w przeciągu 6 lat poprzednich od 1833 do 1839, użyte zostało na tenże cel 400,000 f. szt., przeto w ostatnich 12-tu latach, przeszło milion f. szt. użyto na polepszenie stanu szkół i nauczycieli. Teraz właśnie Margrabia Landsdowne złożył na stole Izby Wyższej sprawozdanie rzeczonoego Komitetu, wyjaśniając zarazem sposób myślenia rządu w tym przedmiocie. Przedewszystkiem oświadczył, że ponieważ zaprowadzenie ogólnego systemu wychowania w Anglii jest rzeczą niepodobną, z powodu różniacych się w tej mierze zdań i religijnych opinii w kraju, rząd przeto i Komitet Rady Tajnoej musieli się ograniczyć tylko troskliwością, aby uchwalone na ten cel przez Parlament summy, najstosowniej i najkorzystniej użyte zostały. W tym celu proponuje Minister: 1) powiększyć liczbę Inspektorów z ramienia rządu, mających czuwać nad dobrém utrzymaniem różnych naukowych zakładów; 2) zapewnić dla nauczycieli i nauczycielek wydawanie jednorazowych nagród i dożywoitnich pensyi za 15-letnią służbę; 3) dopomóżyć do zaprowadzenia szkół rzemieślniczych, i nakoniec 4) polepszyć stan szkół dla ubogich. Lord Brougham, jako też Biskup Londyński i Arcybiskup z Canterbury, pochwalili ten plan Ministra, uznając go za jedynie podobny do uskutecznienia.

— Wczoraj, rozeszła się była pogłoska o śmierci O'Connella, później wprawdzie dowiedziano się że żyje; głoszą jednakże, że jest mocno chory.

— Xiążę Northumberland umarł wczoraj przeżywszy lat 72. Spadkobiercą jego jest brat, Lord Prudhon.

— *Morning-Chronicle* donosi z Duhlii: „Ostre mrozy uzupełniają niedolę ludności, która nie przestaje być dziesiątkowaną przez głód i choroby. Doniesienia jakie odbieramy z hrabstw zachodnich, a nawet południowych, są okropne. *Longford Journ.* pisze: Pomimo wielkich zabiegów, aby przyjść w pomoc naszym ubogim, z boleścią przekonałiśmy się, że tu z głodu umarło w grudniu osób 71, w styczniu 116, a w piérwszym tygodniu lutego 47; razem do 8 lutego 231 osób.

Dnia 20 lutego

Od pewnego czasu odbywają się częste narady w ministerstwie spraw zagranicznych. Wczoraj, wszyscy Ministrowie obradowali u Lorda Palmerston.

— Znakomita większość, jaką gabinet odniósł przy głosowaniu nad wnioskiem Lorda Bentinck, wzbudziła wiel-

Бентинка, произвело большое удовольствие в Сити; купцы надеются, что это доставит министерству время предложить палатам новые финансовые меры.

— Королева пожаловала герцога Бедфордского, брата первого министра, кавалером ордена Подвязки, на место скончавшегося герцога Нортумберлендского.

— Верхняя палата утвердила вчера билль о сахарѣ для пивоваренъ. Билль этотъ будетъ прочитанъ въ третій разъ 22 с. м. Нижняя палата разсматривала билль о введеніи временныхъ измѣненій въ билль о бѣдныхъ Ирландіи.

— Въ *Morning-Chronicle* опровергаютъ слухи, будто лордъ Норманби оставилъ свой постъ въ Парижѣ. „Г. Гизо, пишущій въ этомъ министерскомъ журналѣ, объявилъ частнымъ образомъ, что онъ онъ вовсе не имѣлъ намѣренія жаловаться на англійскаго посланника, какъ полагали, судя по его выраженіямъ; надѣемся, что онъ будетъ имѣть довольно смѣлости, чтобы повторить это въ палатѣ. Лордъ Норманби не будетъ отозванъ; преобразованія же кабинета нельзя даже и ожидать.“

— Лордъ Говденъ возвратился изъ Парижа съ условіями, на которыхъ Французское правительство намѣрено дѣйствовать совместно съ нами, по дѣламъ Ла-Платы. Лордъ Говденъ, чрезъ нѣсколько дней отправляется въ Рио-Жанейро.

— Мы уже упомянули о слухѣ, по коему будто бы Донъ Мигуель находится въ Лондонѣ. Напечатанная по сему поводу статья въ *Times*, придаетъ нѣкоторую вѣроятность сему слуху. Въ сей газетѣ присовокупляютъ, что какъ бдительность правительства воспрепятствовала экспедиціи генерала Флореса и доставленію оружія для португальскихъ инсургентовъ, такъ равно успѣтъ защитить эту страну отъ покушеній претендента, который вѣрно не возбуждаетъ участія въ Великобританіи.

— Полученное въ Англій донесеніе о сосредоточеніи испанской армии на португальской границѣ, произвело не благоприятное впечатлѣніе въ Сити, гдѣ носилась молва, что мадритскій дворъ намѣренъ вмѣшаться въ португальскія дѣла, которые состоятъ въ весьма неблагоприятномъ положеніи, вслѣдствіе коалиціи Мигуелистовъ съ Сентрибристамп. При сдѣланномъ уже, со стороны англійскаго правительства, объявленіи, что оно не будетъ терять посторонней интервенціи въ Португаліи, предположенное вмѣшательство Испаніи, могло бы причинить важныя недоразумѣнія между этими державами.

— Изъ Соединенныхъ Штатовъ получены извѣстія отъ 4 с. м. Генералъ Тайлоръ стоялъ 4 Января въ Витторіи, гдѣ соединился съ дивизіею генерала Твига. Отрядъ ихъ состоитъ изъ 5,000 чел. Мексиканскій отрядъ, въ 8,000, занялъ позицію въ Тули, которая отдѣлена отъ Витторіи цѣпью непреходимыхъ горъ.

— За исключеніемъ вждодцевъ, народонаселеніе Великобританіи усиливается ежедневно около 800 чел. Все народонаселеніе соединеннаго Королевства состояло, въ концѣ 1846 года, изъ 28,477,000 чел.

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 11 Февраля.

Вчера, въ два часа по-полудни, совершенно былъ, въ Королевскомъ дворцѣ, обрядъ бракосочетанія инфантинъ Луизы съ герцогомъ Сеса. Вечеромъ, новобрачные находились въ театрѣ, въ ложѣ инфанта Дона Франциска. Герцогъ былъ въ мундирѣ Мальтійскаго ордена. До сихъ поръ неизвѣстно, будетъ-ли инфантина пользоваться правомъ на престолонаслѣдіе, или нѣтъ; ибо по содержанію устава опредѣлены только случаи вступленія въ бракъ Короля и наследника престола, а объ инфантахъ и инфантинахъ ничего не упоминается.

— Въ жур. *Union*, органъ новаго министерства, пишутъ слѣдующее о настоящемъ положеніи страны: „Политическое положеніе Испаніи нынѣ печальнѣе того, когда истребительная междоусобная война свирѣпствовала въ баскскихъ провинціяхъ. Тогда положеніе не было сомнительно, каждый зналъ свой постъ, каждая армія имѣла свое знамя. Бросимъ бѣглый взглядъ на настоящее положеніе. Съ одной стороны угрожаютъ приверженцы претендента новыми перемѣнами: они истребивъ изъ своего знамени знакъ абсолютизма, не знаютъ, какія предстоить имъ ввести учрежденія. Съ другой стороны стоятъ два отъѣнка

кѣ задоволеніе въ Сити, албоиѣмъ купцы сподзiewają się, iż wypadek ten da czasъ министерству до представленія Избomъ wielu ważnychъ środkówъ finansowych.

— Królowa udzieliła Xięciu Bedford, bratu piéwszego Ministra, order Podwiązki, oprózniony po śmierci Xięcia Northumberland.

— Izba Wyższa uchwaliła wczoraj bil o cukrze dla browarów, którego trzecie odczytanie odłożono do d. 22. Izba Niższa zajmowała się билem o wprowadzeniu zmianъ tymczasowych w билu dla ubogichъ Irlandzkich.

— *Morning-Chronicle* zbija krążącą pogłoskę, jakoby Lord Normanby miał opuścić posadę poselską w Paryżu. „P. Guizot, mówi ten dziennikъ ministerjalny, oświadczyłъ prywatnie, że nie miał zamiaru obwiniać Posła angielskiego, jak to z jego wyrazowъ wnioskowano; spodziewamy się przeto, że będzie miał dosyć odwagi powtórzyć to samo w Izbie. Lord Normanby nie będzie odwołany, i niema nawet najmniejszego podobieństwa, aby gabinetъ nasz miał być zmieniony.

— Wrócił tu Lord Howden z Paryża, z warunkami, pod jakimi rządъ francuzki chce dziać z nami wspólnie w sprawie La-Plata. Lord Howden udaje się za kilka dni do Rio-Janeiro.

— Doniesionémъ jużъ było o wieści, według której Don Miguel ma się znajdować w Londynie. W yurzenie się dziennika *Times* nadaje jejъ pewną wiarę. Dziennikъ ten dodaje wszakże, że jakъ bezcznośćъ рządu przeszкодзиła wyprawie Jenerala Flores i przesłaniu broni dla powstańców w Portugalii, również będzie umiała zastonić ten krajъ od zamachówъ Pretendenta, który pewnie nie posiada sympatyj w Brytanii.

— Otrzymana w Anglii wiadomość o zbieraniu się armii hiszpańskiej na granicy portugalskiej, sprawiła nieprzyjemne wrażenie w Сити; obiegiła bowiem pogłoska, że dwórъ мадрыcki nie omieszka wdać się zbrojną ręką w interressa Portugalii, które znajdują się w bardzo przykrémъ położeniu, w skutku połączenia się Miguelistów z Septembristami. W obecъ uczynionego jużъ oświadczenia przez rządъ angielski, że nie scierpi bynajmniej obecj interwencyj w Portugalii, zamierzone wdanie się Hiszpanii, mogłoby spowodować ważne zajścia pomiędzy temi dwoma krajami.

— Mamy wiadomości ze Stanówъ Zjednoczonychъ dochodzące do 4-go b. m. Jenerałъ Taylor stał 4-go stycznia w Wittoryi, gdzie się połączył z dywizją Jenerala Twigg; ichъ siły połączone wynoszą 5,000 ludzi. Wojska Meksykańskie, liczące 8,000, zajęły stanowisko w Тули, miejscu oddzielenémъ od Wittoryi łańcuchemъ горъ nieprzebranychъ.

— Po odciągnięciu liczby wychodźców, ludność w Brytanii powiększa się co dzieńъ przecięciu o 800 dusz. Cała ludność połączonego królestwa wynosiła z końcemъ 1846 r. 28,487,000 dusz.

HISZPANIJA.

Мадридъ, 11 лютого.

Вечеромъ, о godzinie 2-ěj z południa, odbył się w palacu obrzędъ зашубинъ Infantki Ludwiki z Xięciemъ Sesa. Wieczoremъ nowożeńcy znajdowali się w театrze, w ложѣ Infanta Don Francisco. Xiączę miałъ на собие mundurъ maltański. Dotychczasъ не wiadomo, czy Infantka zatrzyma swoje prawa do następstwa tronu lub nie; ustawa bowiem określa tylko małżeństwa Królówъ i następcówъ tronu, a o postanowieniu Infantówъ i Infantekъ nie wspomina.

— Dziennikъ *Union*, organъ nowego ministerstwa, wyraża się w ten sposóbъ о terażniejszymъ stanie kraju: „Polityczne położenie Hiszpanii jest obecnie smutniejsze niżъ wtedy, gdy niszcząca wojna domowa srożyła się w prowincjachъ Baskijskich. Wówczas stanowiska były jawne, każdy znał swój posterunek, każde wojsko miało swoje chorągiew. Rzucmyżъ terazъ wzrokiemъ на obecne nasze położenie! Z jednej strony grożą stronniцы Pretendenta nowymi zmianami, a starszy z chorągwi swojej godło absolutyzmu, nie wiedzącъ, jakie instytucje ustanowić mają. Z drugiej strony stoją два odcienia stronniцтва liberalnego, w zupełnej między soba niezgodzie, nie znającъ

либеральной партии въ совершенномъ между собою разногласіи, не зная даже главныхъ пунктовъ, по которымъ онѣ раздѣлились; прогрессисты ведутъ между собою нѣмую, но ужасную борьбу, которая препятствуетъ ихъ устройству и уничтожаетъ благочиніе. Давнія названія аякусовъ и пуританцевъ не исчезли еще изъ печальнаго словаря политическихъ партій въ Испаніи. Модерасы находятся въ такомъ же положеніи, и только мощная рука, инстинктъ самосохраненія и чрезмѣрное зло, могли имъ указать пропасть, которой они избѣжали. — За симъ въ этомъ же журналѣ изображая внутреннее положеніе конгресса, пишутъ: „Прогрессисты не довольно сильны для того, чтобы развить свою правительственную систему, или же уничтожить нашу. Изъ сего рождаются тапечальная истина, что ни они, ни мы, не повелѣваемъ, что не лѣзя долѣе такъ дѣйствовать, и что если никто не принесетъ жертвы на оltарь отечества, то оно должно погибнуть.“

— Въ прогрессистской газетѣ *Clamor publico* пишутъ: „Въ то время, когда господствующая партия занимается низверженіемъ и образованіемъ министерствъ, карлистскія шайки весьма усиливаются на разныхъ пунктахъ полуострова, чему не можетъ даже воспрепятствовать суровая стужа.“

— Въ *Español*, пользующемся достоверными источниками, пишутъ подробно о предположеніяхъ графа Монтемолина, утверждая между прочимъ, что въ случаѣ удачі карлистскихъ плановъ, если бы Франція за хотѣла доставить помощь Испаніи, то другая держава непременно воспрепятствовала бы сему; что претендентъ имѣетъ въ Англіи для своихъ распоряженій сумму въ 400,000 ф. стер., и что въ сардинскихъ гаваняхъ вооружаютъ для него корабли.

— Съ наступающею весною, опасаются общаго разпространенія междоусобной войны въ Каталоніи и Баскскихъ провинціяхъ.

— Слышно, что всѣ лица, подписавшія брачный договоръ инфанта Донъ Генриха, до утвержденія онаго Королевою, будутъ лишены своихъ достоинствъ и должностей.

— Въ жур. *Heraldo* опровергаютъ всѣ слухи о какихъ бы то ни было предположеніяхъ графа Монтемолина.

— Здѣшнее правительство дѣлаетъ приготовленія къ отправленію наблюдательнаго корпуса къ португальской границѣ.

— Изъ Альгусемеса (на мароккскомъ берегу) получено здѣсь донесеніе, что 4 с. м., девять испанскихъ солдатъ, принадлежащихъ къ тамошнему гарнизону, при копаніи песка на близлежащемъ островѣ, были Мароканцами убиты ружейными выстрѣлами.

ПОРТУГАЛІЯ.

(Изъ англ. газ.)

Въ *Times* сообщаютъ письма изъ Оporto отъ 2-го Февраля и изъ Лиссабона отъ 1-го Февраля. Въ тамошнемъ положеніи дѣлъ еще не произошло существенной перемены. Маршалъ Салданья медленно двигался впередъ, и Опортская юнта готовилась къ сильному сопротивленію. Однако же о сдѣлкѣ между Мигуелистами и Сентьябристами не было рѣчи, и объ партіи, какъ пишутъ, согласились только не враждовать между собою; Мигуелисты обязались воспрепятствовать соединенію королевскихъ войскъ. Герцогъ Терсейра все еще содержится въ плѣну въ цитадели, но съ нимъ обращаются лучше съ тѣхъ поръ, какъ прибылъ въ Оporto Маркизь Луле. Рассказываютъ, что Королевскій генералъ Винасъ разбилъ предводителя Мигуелистовъ, Макдональда, въ Вилла-Реалъ; послѣдній былъ тяжело раненъ и отступилъ съ своими войсками. Казаль находился 28-го въ Вианѣ. Изъ Лиссабона пишутъ, что Салданья все еще стоялъ въ Агедѣ, въ двѣнадцати часахъ отъ Оporto, и надѣлся всего лучше восторжествовать надъ силами инсургентовъ медлительностью и при помощи побѣговъ. Оporto блокируютъ три Португальскія военные корабли и одинъ пареходъ. На корабль, на которомъ содержались Торресъ-Ведрацкіе плѣнныя, былъ открытъ заговоръ. Кажется, Бомфиму удалось подкупить капитана и нѣсколькихъ офицеровъ, но заговоръ былъ открытъ измѣною, и тогда рѣшили отправить плѣнныхъ на острова Зеленаго Мыса. Но Британскій посланникъ при Лиссабонскомъ Дворѣ, имѣя въ ви-

главныхъ пунктовъ, для которыхъ się rozdwoiły. Progresiści wiodą pomiędzy sobą niemą, ale okropną walkę osobistą, która przeszkadza ich reorganizacji i niweczy ich karność. Dawne nazwy Ajakuchów i Purytanów nie znikły jeszcze ze smutnego słownika politycznych stronnictw w Hiszpanii. Moderadzi znajdują się w tymże samym przypadku, i tylko silna ręka, instykt ocalenia i nadmiar złego, mogli im wskazać przepaść, której uniknęli. Następnie skreśla powyższy dziennik wewnętrzne położenie Kongressu i mówi: „Progresiści ani są dosyć silni do rozwinięcia swego systemu rządowego, ani tak stabi aby ulegli naszemu. Ztąd wypływa ta smutna prawda, że ani oni, ani my, nie możemy rządzić; że nie podobna tak dalej postępować, i że jeśli wszyscy nie złożą z siebie ofiary na ołtarzu ojczyzny, ta w końcu zaginać musi.“

— *Clamor publico*, dziennik progresistowski, mówi: „W czasie kiedy stronnictwo panujące zajmuje się strącaniem i stwarzaniem ministerstw, bandy karlistowskie w różnych punktach półwyspu, pomimo ostrzej pory roku zwiększają się nader silnie.“

— Dziennik *Español*, zwykle dobrze zawiadamiany, mówi obszernie o planach Hrabi Montemolin, utrzymując między innemi, że w razie wykonania planów karlistowskich, gdyby Francya chciała przybyć na pomoc Hiszpanii, inne mocarstwa zniweczyłyby te jej usiłowania; że Prezydent ma w Anglii do swego rozrządzenia sumę 400,000 f. szt., i że w portach Sardyńskich uzbrają dla niego okręty.

— Z nadchodzącą wiosną, obawiają się powszechnie wybuchu krwawej wojny domowej w Katalonii i prowincjach Baskijskich.

— Słychać, że wszystkie osoby, które podpisały kontrakt przedślubny Infanta Don Henryka, przed podpisaniem go przez Królowę, mają być pozbawione godności i urzędów swoich.

— Dziennik *Heraldo* zbija wszelkie pogłoski o jakich bądź planach Hrabi Montemolin.

— Rząd tutejszy czyni przygotowania do ustawienia korpusu obserwacyjnego nad granicą portugalską.

— Z Alhucemas (na pobrzeżu Marokkańskim) nadeszła tu wiadomość, że d 4 b. m. 9 żołnierzy hiszpańskich, należących do tamecznej załogi, przy wybieraniu piasku z poblizkiej wyspy, zostali przez Marokanów strzaflami z ręcznej broni zamordowani.

PORTUGALIA.

(Z gazet angielskich).

Times umieszcza listę z Oporto pod d. 2-go, a z Lizbony pod d. 1-go lutego. W tamecznym położeniu rzeczy nie zaszło dotąd nic ważnego. Marszałek Saldanha posuwał się powoli naprzód, a Junta w Oporto gotowała się do energicznego oporu. Jednakże nic nie słyhać o połączeniu się Miguelistów z Septembrystami; oba stronnictwa, jak piszą, zgodziły się tylko na to, ażeby nie wojować z sobą. Migueliści zobowiązali się nadto, nie dopuszczać połączenia się wojsk królewskich. Xiążę Terceira ciągle jest trzymany jako jeńiec w cytadeli, lecz obchodzą z nim daleko lepiej, odtąd jak przybył do Oporto Margr. Lułé. Powiadają, że Jenerał królewski Vinhaes, poraził dowódcę Miguelistów Mackdonalda pod Villa-Pouca, przyczem ostatni został ciężko raniony i cofnął się ze swemi wojskami. Baron Casal znajdował się 28 w Vianna. Z Lizbony piszą że Saldanha stał jeszcze ciągle w Agueda, o 12 godzin drogi od Oporto, i spodziewał się odnieść zwycięstwo nad rokoszantami samą powolnością swych działań i za pomocą dezereji. Oporto oblegają trzy wojenne okręty portugalskie i jeden statek parowy. Na statku, gdzie trzymano jeńców zabranych w bitwie pod Torres-Vedras, odkryto spisek. Zdaje się, iż Bomfimu udało się przekupić Kapitana i kilku oficerów; ale plan ich został wydany przez zdradę, poczem rząd postanowił wysłać jeńców na wyspy Zielonego Przylądka. Ale Poseł angielski przy dworze Lizbońskim, mając na uwadze klimat śmiertelny tej krainy, zaniósł oświadczenie przeciwko temu postanowieniu Ministrów. Nawet Admiral Sir William Parker i Półkownik Wyld podali w tym wzglę-

ду вредный климатъ сей страны, протестовалъ противъ этого рѣшенія министровъ. Даже адмиралъ сэръ Вилліамъ Паркеръ и полковникъ Вейльдъ сдѣлали рѣшительныя представленія Королевы по этому дѣлу, прося Е. В. приказать перевезти сихъ офицеровъ, которые всѣ принадлежатъ къ первымъ фамиліямъ страны, на островъ Мадеру.

ГРЕЦІЯ.

Афины, 31 Января.

Въ палатѣ представителей окончательно рассмотрѣнъ проектъ закона объ учрежденіи епископствъ; послѣ чего проектъ сей былъ утвержденъ значительнымъ большинствомъ голосовъ.

— Здѣсь произошелъ случай, разрѣшенія котораго всѣ ожидаютъ съ нетерпѣніемъ. Адыютантъ Короля полковникъ Цами Каратасосъ, получивъ дозволеніе отправиться въ Константинополь, по домашнимъ дѣламъ. Наканунѣ отъѣзда, онъ обратился къ Турецкому повѣренному въ дѣлахъ, Г. Муссурусу, для помѣты паспорта. Это было по утру. Г. Муссурусъ не будучи одѣтъ, приказалъ объявить полковнику, что ему крайне прискорбно, что не можетъ удовлетворить его требованія, потому что не имѣетъ разрѣшенія помѣчать паспорта лицъ, участвовавшихъ въ экспедиціи 1841 года противъ Турціи. Г. Муссурусъ явился было къ предсѣдателю совѣта министровъ, для личнаго объясненія по сему предмету, но не заставъ его дома, послалъ потомъ своего секретаря, который и исполнилъ порученіе. На другой день былъ придворъ балъ, на который прибылъ также и Г. Муссурусъ, по полученному прежде того приглашенію. Король, увидѣвъ его, изъявилъ ему свое неудовольствіе по случаю отказа въ помѣтъ паспорта, и Г. Муссурусъ, не могши оправдаться, удалился изъ залы; прежде однако онъ разговаривалъ съ Г. Колетисомъ, сэръ Эдуардомъ Ліонсомъ и Г. Моврокордато. Кажется, что Порты вынуждена будетъ отозвать Г. Муссуруса.

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 28 Января.

На дняхъ полученъ здѣсь отвѣтъ Г. Гизо на жалобы порты относительно Тунисскаго Бея. Г. Гизо оправдываетъ въ своей нотѣ поведеніе французскаго правительства тѣмъ, что Франція уже прежде заключила съ Тунисскимъ Беемъ трактаты какъ съ независимымъ властелиномъ, и то съ вѣдома и безъ сопротивленія Порты, а потому и нынѣ справедливо принимала его какъ независимаго князя. Порты отвѣчала на то другою нотой, въ которой ловко опровергаетъ объясненіе французскаго правительства, упрекая оное въ томъ, будто бы оно полагало, что не порты а Франція имѣетъ власть надъ Тунисомъ. Утверждаютъ, что настоящее недоразумѣніе между Франціею и Англіею заставило Порту смѣлѣе говорить противъ Франціи.

— Известно, что Порты отправила комиссара къ Берхонъ-Бею, Курдскому начальнику, для изслѣдованія его дѣла съ Несторійцами. Нынѣ полученъ рапортъ сего комиссара, но такого содержанія, какого можно было отъ ожидать извѣстнаго поведенія Порты въ такихъ случаяхъ. Комиссаръ убѣждаетъ, что достопочтенный Курдскій начальникъ совершенно невиновенъ по дѣлу объ ужасной рѣзнь, произведенной между помянутыми Христіанами, такъ какъ умерщвленныя жертвы неповиновались своему на альству.

— Погориваютъ, что Мегмедъ-Али намѣренъ чаще посѣщать Константинополь, ибо на азиатскомъ берегу при Вакасъ, приказалъ построить для себя виллу, для чего купилъ уже и землю.

дзе становецке представлення Królowej, prosząc ją, aby rozkazała przewieźć tych oficerów, którzy wszysey należą do najpiérwszych rodzin portugalskich, na wyspę Maderę.

ГРЕСУА.

Атены, 31 stycznia.

Izba Reprezentantów skończyła rozprawę nad projektem do prawa, dotyczącym organizacyi biskupstw i tenże znaczną większością uchwaliła.

— Zaszedł tu niedawno wypadek, na którego rozwiązanie wszysey oczekują niecierpliwie. Półkownik Trami Karatassos, adjutant Królewski, otrzymał pozwolenie udać się do Stambułu dla załatwienia spraw familijnych. W przeddzień odjazdu, zgłosił się rano do sprawującego interessa tureckie, P. Mussurus, po zwykłą wizę paszportu. P. Mussurus nie był jeszcze ubrany, lecz kazał oświadczyć Półkownikowi, że mocno żałuje, iż się do jego żądania przychylić nie może, gdyż jego instrukcyje nie pozwalają mu wizować pasportów osobom, które w roku 1841 miały czynny udział w wyprawie przeciw Turcyi. P. Mussurus był później u Prezesa Ministrów, chcąc mu tę rzecz wyjaśnić, ale go nie zastał w domu; wysłał zatem swego sekretarza, który zlecenie jego sprawił. Nazajutrz był bal u dworu, na który także przybył P. Mussurus, będąc nań dawniej zaproszony. Król zobaczywszy go wynurzył mu swoje niezadowolenie, z powodu tego odmówienia wizy. Sprawujący interessa tureckie, nie mogąc nie przytoczyć na swoje usprawiedliwienie, opuścił salę; wprzód jednak miał rozmowę z P. Collettis, Sir Edmundem Lyons i P. Maurocordato. Zdaje się, że Porta zmuszoną będzie odwołać P. Mussurus.

ТУРСУА.

Konstantynopol 28 stycznia.

Nadeszła tu w tych dniach odpowiedź P. Guizota na zażalenia Porты względem przyjęcia Beja Tunetańskiego. P. Guizot usprawiedliwia w swjej nocie postępowanie rządu francuzkiego tѣm, że Francya już dawniej zawarła była z Bejem Tunetańskim traktaty jako z Władzą niepodległą, i to za wiedzą i bez sprzeciwiania się Порты, dla tego też i teraz powitała go słusznie, jako niepodległego Xięcia. Porты odpowiedziała na to inną нотą, w której zречуnie zbija twierdzenia rządu francuzkiego, zarzucając mu jakoby sądził, że Francya a nie Порты ma zwierzchnictwo nad Tunetem. Zapewniają, że obecne nieporozumienie między Francją i Anglią, ośmieliło Порты do tego wystąpienia przeciwko Francyi.

— Wiadomo, że Порты wysłała była Kommissarza do Bederhan Beja, naczelnika Kurdów, dla wysledzenia postępku jego z Nestoryanami. Od tego Kommissarza nadszedł teraz rapport, ale taki, jakiego się po wiadomém postępowaniu Порты spodziewać należało. Kommissarz utrzymuje, że zancy naczelnik Kurdów zupełnie jest niewinnym w sprawie okropnej rzezi, pomiędzy owemi Chryścianami sprawionej, ponieważ zamordowane ofiary dopuścili się nieposłuszeństwa przeciw swęj zwierzchności.

— Słychać, że Mehmed-Ali ma zamiar częściej odwiedzać Stambul, gdyż nad brzegiem azyatyckim pod Bakas, każe dla siebie budować letnie mieszkanie, na co już zakupił potrzebne grunta.